

Załącznik do Uchwały nr 1554/2024
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 25 listopada 2024 r.

Umowa

w sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu oraz programu jego działania

zawarta w dniu listopada 2024 roku w Opolu pomiędzy

Województwem Opolskim, z siedzibą organów w Opolu, ul. Piastowska 14, 45-082, reprezentowanym przez:

- 1. Szymon Ogłaza – Marszałek Województwa Opolskiego**
- 2. Zbigniew Kubalańca – Wicemarszałek Województwa Opolskiego**

zwanym dalej „Organizatorem”,

a

Panią Beatą Świątek – zamieszkałą xxx, zwaną dalej „Dyrektorem”,

łącznie zwanymi dalej „Stronami umowy”.

Na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 87), zwanej dalej „ustawą”, w związku z planowanym powołaniem z dniem 2 stycznia 2025 r. Pani Beaty Świątek na stanowisko Dyrektora Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu, zwanego dalej „Instytucją”, wpisaną do rejestru instytucji kultury, prowadzonego przez Zarząd Województwa Opolskiego pod nr RIK 6/2000, Strony Umowy zgodnie określają warunki organizacyjno-finansowe działalności Instytucji oraz program jej działania.

§ 1

Instytucja prowadzi działalność kulturalną oraz wykonuje zadania w oparciu o:

- 1) statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XLVIII/479/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 6 listopada 2018 r. w sprawie nadania statutu Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2018 r. poz. 3160), zwany dalej Statutem,
- 2) przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

§ 2

Zasady gospodarowania i finansowania instytucji

1. Instytucja gospodaruje samodzielnie przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach planu finansowego, z uwzględnieniem dotacji pochodzącej

od Organizatora, kierując się zasadami efektywności, gospodarności i rzetelności wykorzystania posiadanych środków.

2. Organizator zapewnia Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu środki finansowe do prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektów, w których ta działalność jest prowadzona w każdym roku kadencji, w kwocie ustalonej w budżecie województwa na dany rok.
3. W szczególności Organizator:
 - a) zapewnia w każdym roku kadencji 2025-2027 dotację podmiotową na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie i remonty obiektów, na poziomie nie niższym niż: 4 818 143 zł (cztery miliony osiemset osiemnaście tysięcy sto czterdzieści trzy złote).
 - b) może udzielić dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji,
 - c) może udzielić dotacji celowej na realizację wskazanych zadań i programów.
4. W ramach dotacji celowej określonej w ust. 3 lit. b i c Organizator może udzielić wsparcia w celu zapewnienia wkładu własnego, niezbędnego do realizacji projektów z udziałem środków europejskich, realizowanych przez Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu oraz wkładu własnego do realizacji programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
5. Organizator może w ciągu roku zmienić wysokość dotacji podmiotowej dla Instytucji w wypadku uzasadnionego zagrożenia wykonania dochodów budżetu województwa, jednakże do poziomu nie niższego niż określony w ust. 3 lit. a. W przypadku zmiany dotacji Dyrektor ma obowiązek, dostosowania planu finansowego do zmienionej wysokości dotacji i zweryfikowania planu działania Instytucji.
6. Organizator zobowiązuje się do przekazywania środków finansowych na rachunek bankowy w transzach, zgodnie z harmonogramem ustalonym przez Organizatora.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na umotywowany wniosek Dyrektora, Organizator może wyrazić zgodę na zmianę wysokości lub terminu wypłaty transzy dotacji.
8. Organizator zastrzega sobie prawo przeprowadzenia kontroli działalności Instytucji, w tym w zakresie realizacji programu, o którym mowa w § 5 ust. 2 niniejszej umowy. W trakcie przeprowadzania kontroli, Dyrektor zobowiązany jest do przygotowania na żądanie Organizatora stosownych dokumentów lub informacji.

§ 3

Zarządzanie majątkiem Instytucji

Majątek Muzeum może być wykorzystywany jedynie do realizacji działalności statutowej Muzeum.

§ 4

Prawa Dyrektora

1. Dyrektor ma prawo do samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących działalności finansowej i statutowej Instytucji w granicach określonych przez obowiązujące powszechnie przepisy, statut, regulamin organizacyjny oraz plan finansowy ustalony przez dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora.
2. Dyrektor instytucji kultury zarządza instytucją i reprezentuje ją na zewnątrz.

3. Dyrektor zawiera i rozwiązuje umowy o pracę z pracownikami Muzeum oraz podejmuje decyzje wynikające ze stosunku pracy.
4. Organizator, na podstawie odrębnych przepisów, może przyznać Dyrektorowi nagrodę roczną w zależności od osiągniętych wyników finansowych lub stopnia realizacji innych zadań. Szczegółowe zasady i tryb przyznawania nagrody rocznej określa stosowna uchwała Zarządu Województwa Opolskiego.

§ 5

Obowiązki Dyrektora

1. Instytucją zarządza Dyrektor, który odpowiada za całość spraw związanych z prawidłowym jej funkcjonowaniem, realizacją jej zadań oraz reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Dyrektor zobowiązany jest do realizacji programu działania w zakresie bieżącego funkcjonowania i rozwoju Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu na lata 2025-2027, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
3. Dyrektor zobowiązany jest sprawować obowiązki wynikające z umowy ze szczególną zawodową starannością i dokładnością, przestrzegając przepisów prawa.
4. Dyrektor, w okresie zajmowania stanowiska, zobowiązany jest dbać o dobre imię i wizerunek Instytucji i Organizatora oraz do informowania we wszystkich materiałach promocyjnych, szkoleniowych, publikacjach oraz informacjach, w tym dla mediów, że zadanie zostało zrealizowane dzięki finansowaniu/dofinansowaniu przez Samorząd Województwa Opolskiego.
5. Dyrektor, na podstawie programu, o którym w ust. 2, opracowuje i przedstawia roczne plany pracy wg wzoru określonego w załączniku nr 2 do niniejszej umowy oraz plany finansowe, w każdym roku kadencji począwszy od 2025 do 2027, z zachowaniem wysokości dotacji Organizatora na dany rok, w terminie wskazanym przez Organizatora.
6. Organizator, w terminie 2 miesięcy od dnia przedłożenia przez Dyrektora projektu szczegółowego rocznego planu pracy o którym mowa w ust. 5 może zgłosić do niego zastrzeżenia, które to stanowią będą podstawę do wzajemnych uzgodnień stron.
7. Dyrektor zapewnia dokonywanie wydatków w sposób celowy, przy optymalnym doborze metod i środków, umożliwiających terminową realizację zadań.
8. Dyrektor zobowiązany jest do skutecznego i rzetelnego systemu wyznaczania celów i zadań oraz monitorowania stopnia ich realizacji, a także realizacji pozostałych postanowień, wynikających z zarządzenia Marszałka Województwa Opolskiego w przedmiocie funkcjonowania kontroli zarządczej w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych.
9. Dyrektor zobowiązany jest do utrzymania dyscypliny finansów publicznych w każdym aspekcie wynikającym z zarządzania Instytucją.
10. Dyrektor zobowiązuje się do nieprzekroczenia poziomu zatrudnienia w Muzeum powyżej **35 etatów**.
11. Dyrektor zobowiązany jest do podejmowania starań w celu pozyskiwania środków finansowych na działalność Instytucji z innych źródeł niż dotacja Organizatora.
12. Dyrektor odpowiada za prowadzenie gospodarki finansowej Instytucji zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn.zm.) i ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.).

13. W ostatnim roku kadencji Dyrektora Organizator zastrzega sobie możliwość wprowadzenia ograniczenia praw dotyczących zobowiązań finansowych oraz decyzji kadrowych, do realizacji których ma dochodzić w okresie trwania kolejnej kadencji.
14. Dyrektor, za pośrednictwem dyrektora właściwego departamentu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego sprawującego nadzór nad Instytucją, corocznie do dnia 20 lipca za I półrocze danego roku i 31 stycznia następnego roku, składa informacje/sprawozdania z realizacji planu pracy i planu finansowego Instytucji za poprzedni rok.
15. Dyrektor zobowiązany jest do aktywnej współpracy z organami doradczymi działającymi w Instytucji w zakresie ich kompetencji określonych w statucie Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu, tj. z kolegiami doradczymi oraz z Radą Muzeum.
16. Dyrektor zapewni wysoki poziom organizacyjny wszystkich przedsięwzięć i projektów własnych organizowanych pod patronatem Marszałka Województwa Opolskiego oraz organizowanych lub współorganizowanych przez Województwo Opolskie.
17. Dyrektor zobowiązany jest do kontynuowania działań edukacyjnych Instytucji oraz wspierania Województwa Opolskiego w zakresie działań podejmowanych w celu rozwoju edukacji kulturowej i muzealnej mieszkańców Województwa Opolskiego, zgodnie z misją i celami statutowymi Instytucji.
18. Dyrektor zapewnia:
 - 1) realizację rocznego planu finansowego i planu pracy Instytucji,
 - 2) zbilansowanie kosztów i przychodów w latach 2025 - 2027, z uwzględnieniem rocznej dotacji podmiotowej Organizatora,
 - 3) realizację programu działania, o którym mowa w § 5 ust. 2,
 - 4) racjonalizację wydatków Instytucji,
 - 5) bezwzględne przestrzeganie dyscypliny finansowej,
 - 6) szczegółowe rozliczanie dotacji otrzymanych z budżetu województwa, państwa lub innych źródeł finansowania.
19. Dyrektor zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich poufnych informacji, o których dowiedział się w związku z wykonywaniem powierzonych mu obowiązków, a których ujawnienie mogłoby narazić Instytucję na szkodę.
20. Przez informację poufną należy w szczególności rozumieć informacje handlowe, techniczne, organizacyjne, programowe i know-how oraz inne uzyskane w związku z pełnieniem funkcji Dyrektora.

§ 6

Czas trwania umowy

Umowa obowiązuje od dnia powołania na stanowisko Dyrektora Instytucji do dnia:

- 1) w którym upływa czas na jaki został powołany albo
- 2) odwołania z przyczyny określonej w art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

§ 7

Postanowienia końcowe

1. Zmian umowy dokonuje się w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

2. W sprawach nieuregulowanych w umowie mają zastosowanie w szczególności przepisy: ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm.), ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136), a także ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.
3. Spory wynikłe w związku z realizacją umowy zostaną poddane pod rozstrzygnięcie sądów powszechnych właściwych ze względu na siedzibę Organizatora.
4. Załączniki wskazane w treści niniejszej umowy stanowią integralną część.
5. Umowa została sporządzona w czterech jednobrzmiących egzemplarzach po dwa dla Dyrektora i Organizatora.
6. Umowa wchodzi w życie z dniem powołania Dyrektora.

Załączniki:

1. Program działania w zakresie bieżącego funkcjonowania i rozwoju Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu na lata 2025-2027,
2. Plan działalności Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu – wzór.

Dyrektor

Organizator

Załącznik nr 1 do Umowy
w sprawie warunków organizacyjno-finansowych
działalności Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu
oraz programu jego działania

**Autorski program
realizacji zadań w zakresie bieżącego funkcjonowania i rozwoju
Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu na lata 2025 – 2027
opracowany
w związku z przystąpieniem do konkursu na kandydata na stanowisko dyrektora**

**Beata Świątek
Opole 2024**

WSTĘP

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu zostało powołane Zarządzeniem nr 17 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (WRN) z 14 listopada 1961 roku. Pierwszy statut Muzeum Wsi Opolskiej został usankcjonowany Uchwałą nr 25/637/66 Prezydium WRN z 16 kwietnia 1966 roku.

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu po raz pierwszy zostało otwarte dla zwiedzających 23 września 1970 roku.

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Muzeum posiada osobowość prawną, 17 czerwca 1992 roku zostało wpisane pod numerem 6/2000 do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Zarząd Województwa Opolskiego a 28 grudnia 1998 roku pod numerem 51 także do państwowego rejestru muzeów prowadzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu działa na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tekst jednolity ogłoszony przez Marszałka Sejmu RP dn. 9.02.2022, Dz. U. 2022, poz. 385),
- 2) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity ogłoszony przez Marszałka Sejmu RP dn. 16.01.2024, Dz. U. 2024, poz. 87),
- 3) statutu, nadanego uchwałą nr XLVIII/479/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 6 listopada 2018

Zgodnie ze statutem, Muzeum jest kierowane przez dyrektora przy pomocy zastępcy.

Przy Muzeum działa Rada Muzeum, funkcjonująca na zasadach określonych w art. 11 ustawy o muzeach i składająca się z 10 członków powoływanych i odwoływanych przez Zarząd Województwa Opolskiego.

W Muzeum działają kolegia doradcze: kolegium ds. pracowniczych i kolegium ds. merytorycznych.

DIAGNOZA

1. Ocena sytuacji finansowej Muzeum, w tym ocena struktury wykonania planów finansowych

Ocenę sytuacji finansowej dokonałam na podstawie sprawozdań z okresu sprawozdawczego z 2022 i 2023 roku oraz sprawozdania półrocznego z roku bieżącego.

Głównym składnikiem przychodów jest dotacja podmiotowa oraz dotacje celowe Organizatora. Pozostałe przychody to dotacja MKiDN oraz przychody własne z prowadzonej działalności między innymi sprzedaży usług, sprzedaży biletów wstępu oraz towarów handlowych.

Rok 2022 to wykonanie planu na poziomie 99,98%.

Zaplanowane zostały przychody ogółem na kwotę 6 705,59 tys. zł, wykonanie to 6 704,53 tys. zł.

1. Przychody z prowadzonej działalności plan 644 tys. zł wykonanie 642,28 tys. zł 99,73% planu
w tym:

- a. sprzedaż usług plan 211 tys. zł wykonanie 210,77 tys. zł – 99,89% planu
- b. sprzedaż biletów wstępu plan 363 tys. zł wykonanie 362,74 tys. zł – 99,93% planu
- c. sprzedaż towarów handlowych i materiałów plan 70 tys. zł wykonanie 68,77 tys. zł – 98,24% planu

2. Dotacje plan 5 623,19 tys. zł wykonanie 5 623,19 tys. zł – 100% planu

w tym:

- a. Dotacja podmiotowa z budżetu Województwa Opolskiego plan 3 385,72 tys. zł wykonanie 3 385,72 tys. zł – 100% planu
- b. Dotacja celowa UMWO plan 891,79 tys. zł. wykonanie 891,79 tys. zł – 100% planu
- c. Dotacja MKiDN plan 35 tys. zł wykonanie 35 zł – 100 % planu
- d. Dotacja ze środków UE 1 310,68 tys. zł. wykonanie 1 310,68 tys. zł. – 100% planu

3. Pozostałe przychody plan 438 tys. zł wykonanie 438,66 tys. zł – 100,15% planu

w tym:

- a. Inne pozostałe przychody plan 164 tys. zł wykonanie 165,21 tys. zł – 100,74% planu
- b. Darowizny plan 12,6 tys. zł wykonanie 12,59 tys. zł – 99,92% planu
- c. Przychody z tytułu zarachowania odpowiadającego odpisom amortyzacyjnym od środków trwałych finansowanych z dotacji majątkowej plan 260,50 tys. zł wykonanie 260,04 tys. zł – 99,82% planu
- d. Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych plan 0,9 tys. zł. wykonanie 0,82 tys. zł. – 91,11% planu

4. Przychody finansowe z tytułu odsetek plan 0,4 tys. zł wykonanie 0,4 tys. zł – 100% planu.

Rok 2023 to wykonanie planu na poziomie 99,77%.

Zaplanowane zostały przychody ogółem na kwotę 5 371,98 tys. zł, wykonanie to 5 359,50 tys. zł.

5. Przychody z prowadzonej działalności plan 721 tys. zł wykonanie 712,85 tys. zł 98,87% planu
w tym:

- d. sprzedaż usług plan 265 tys. zł wykonanie 261,04 tys. zł – 98,51% planu
- e. sprzedaż biletów wstępu plan 375 tys. zł wykonanie 371,53 tys. zł – 99,07% planu
- f. sprzedaż towarów handlowych i materiałów plan 81 tys. zł wykonanie 80,28 tys. zł – 99,11% planu

6. Dotacje plan 4 335,48 tys. zł wykonanie 4 335,48 tys. zł – 100% planu

w tym:

- e. Dotacja podmiotowa z budżetu Województwa Opolskiego plan 4 003,98 tys. zł wykonanie 4 003,98 tys. zł – 100% planu
- f. Dotacja celowa UMWO plan 222,15 tys. zł. wykonanie 222,15 tys. zł – 100% planu
- g. Dotacja MKiDN plan 109,35 tys. zł wykonanie 109,35 zł – 100 % planu

7. Pozostałe przychody plan 315 tys. zł wykonanie 310,85 tys. zł – 98,68% planu

w tym:

- e. Inne pozostałe przychody plan 36 tys. zł wykonanie 34,10 tys. zł – 94,72% planu
 - f. Darowizny plan 13 tys. zł wykonanie 11,55 zł – 88,85 % planu
 - g. Przychody z tytułu zarachowania odpowiadającego odpisom amortyzacyjnym od środków trwałych finansowanych z dotacji majątkowej plan 266 tys. zł wykonanie 265,20 tys. zł – 99,70% planu
8. Przychody finansowe z tytułu odsetek plan 0,5 tys. zł wykonanie 0,32tys. zł – 64% planu.

Rok 2024 – półrocze to wykonanie planu na poziomie 56,53%.

Zaplanowane zostały przychody ogółem na kwotę 6 201,84 tys. zł, wykonanie w pierwszym półroczu to 3 505,65 tys. zł

1. Przychody z prowadzonej działalności plan 720 tys. zł wykonanie 415,55 tys. zł 57,71% planu
w tym:

- a. sprzedaż usług plan 220 tys. zł wykonanie 125,90 tys. zł – 57,23% planu
- b. sprzedaż biletów wstępu plan 420 tys. zł wykonanie 258,73 tys. zł – 61,60% planu
- c. sprzedaż towarów handlowych i materiałów plan 80 tys. zł wykonanie 30,92 tys. zł – 38,65% planu

2. Dotacje plan 5 161,34 tys. zł wykonanie 2 919,05 tys. zł – 56,56% planu

w tym:

- a. Dotacja podmiotowa z budżetu Województwa Opolskiego plan 4 498,73 tys. zł wykonanie 2 256,44 tys. zł – 50,16% planu
- b. Dotacja celowa UMWO plan 567,83 tys. zł. wykonanie 567,83 tys. zł – 100% planu
- c. Dotacja MKiDN plan 94,78 tys. zł wykonanie 94,78 tys. zł – 100% planu

3. Pozostałe przychody plan 320 tys. zł wykonanie 171,06 tys. zł – 53,46% planu

w tym:

- a. Inne pozostałe przychody plan 43 tys. zł wykonanie 20,25 tys. zł – 47,09% planu
 - b. Darowizny plan 15 tys. zł wykonanie 0,20 zł – 1,33 % planu
 - c. Przychody z tytułu zarachowania odpowiadającego odpisom amortyzacyjnym od środków trwałych finansowanych z dotacji majątkowej plan 260 tys. zł wykonanie 150,61 tys. zł – 57,93% planu
 - d. Zysk z tyt. rozchodu niefinansowych aktywów trwałych plan 2 tys. zł wykonanie 0 tys. zł – 0%
4. Przychody finansowe z tytułu odsetek plan 0,5 tys. zł wykonanie 0 tys. zł – 0% planu.

Tabelaryczne zestawienie kosztów:

Kategoria	2022	2023	półrocze 2024	plan na rok 2024
Wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń	2 211 538	2 389 020	1 246 170	3 104 654
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	452 140	530 210	314 313	584 310
BHP pracowników	8 450	10 940	8 180	8 500
Szkolenia pracownicze w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych	6 050	26 400	14 950	16 000
Ubezpieczenia majątkowe	56 370	63 900	55 990	67 900
Koszty energii i materiałów	721 486	542 190	216 360	606 380
Usługi zewnętrzne	2 320 070	850 050	562 071	1 344 970
Koszty pozostałe (w tym podatki, amortyzacja, podróże służbowe, opłaty bankowe i in.)	496 516	498 140	206 026	455 380
Razem	6 272 620	4 412 710	2 624 060	6 188 090

Koszty działalności Muzeum skupiają się głównie wokół wynagrodzeń pracowniczych i ich pochodnych oraz kosztów energii i materiałów. Duży udział w kosztach mają również usługi zewnętrzne. Stanowią je głównie stałe usługi związane z działalnością Muzeum takie jak: usługi prawnicze, informatyczne, sieciowe, zabezpieczenia pożarowego oraz usługi związane z realizacją inwestycji, które wyraźnie widać w zestawieniu danych za 2022 i 2024 rok.

Podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury jest plan finansowy ustalany przez dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji Organizatora. Zauważyć należy, że Muzeum optymalnie realizuje zakładane roczne plany finansowe. Pomimo rosnących kosztów stałych sytuacja ekonomiczna Muzeum jest stabilna a dotacja podmiotowa Organizatora jest corocznie zwiększana. Organizator uwzględnia potrzeby Muzeum związane ze wzrostem wynagrodzeń pracowniczych, przyznaje dotacje celowe na realizację zadań związanych z infrastrukturą (remonty, inwestycje, zabytki) oraz przyznaje dofinansowania na wkłady własne do projektów zewnętrznych. Muzeum jest całkowicie uzależnione od dotacji Organizatora.

2. Struktura organizacyjna Muzeum, w tym zagadnienia związane z zatrudnianiem i wynagradzaniem pracowników

Strukturę organizacyjną Muzeum opisuje Regulamin Organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora z 10 grudnia 2021 r. Regulamin ustala podział organizacyjny Muzeum, zakresy działania działów oraz zakresy kompetencyjne poszczególnych stanowisk służbowych.

Na czele Muzeum stoi Dyrektor powołany przez Organizatora, który nadzoruje bezpośrednio pion działalności podstawowej (merytorycznej). Pełni on swoje obowiązki przy pomocy Zastępcy Dyrektora odpowiedzialnego za pion administracyjno-techniczny oraz Głównej Księgowej odpowiedzialnej za pion finansowy.

Struktura Muzeum jest wielodziałowa, liniowa – posiada działy i samodzielne stanowiska. Działami kierują kierownicy. W Muzeum wyodrębnione są działy:

- I. Dział Architektury Ludowej
- II. Dział Kultury Materialnej i Folkloru
- III. Dział Udostępniania i Edukacji

- IV. Dział Finansowy
- V. Dział Administracyjno–Techniczny

oraz samodzielne stanowiska:

- A. Stanowisko ds. Sztuki Ludowej i Rzemiosła Artystycznego
- B. Stanowisko ds. Organizacji Wydarzeń Muzealnych i Promocji
- C. Specjalista ds. BHP

Działy merytoryczne są dwu i trzy osobowe. Dział finansowy stanowią dwie osoby. Największym jednolitym działem jest dział administracyjno-techniczny. Struktura liniowa jest prosta i zrozumiała, niemniej jednak czasem stanowi barierę w komunikacji wewnętrznej. Można zastanowić się nad zmianą obecnej struktury na rzecz zwiększenia samodzielności pracowników w działach działalności podstawowej.

Pracownicy Muzeum to kadra doświadczonych osób, specjalistów w swoich dziedzinach na wszystkich szczeblach jednostki.

Na kadrę składa się:

1. Kadra zarządzająca – 3 osoby
2. Kadra kierownicza – 3 osoby (obecnie jeden etat jest wolny)
3. Pracownicy działalności podstawowej (merytoryczni) – 8 osób
4. Pracownicy administracyjni i obsługi – 33 osoby w tym:
 - a. pracownicy administracyjni – 6 osób
 - b. pracownicy techniczni/rzemieślnicy – 7 osób
 - c. pracownicy obsługi sezonowej opiekunowie ekspozycji i obsługa kasy oraz sklepiku muzealnego – 20 osób (pracownicy zatrudniani są na czas określony: od połowy kwietnia do połowy października).

Zatrudnienie pracowników w Muzeum jest stabilne lecz niewystarczające. Od wielu lat poziom zatrudnienia jest względnie stały. Od dłuższego czasu w placówce jest wolny etat kierownika Działu Architektury Ludowej. Dwukrotnie rozpisany na to stanowisko konkurs, nie zakończył się pozytywnie. Trzeci oczekuje na rozstrzygnięcie. Zapewne jest to związane z brakiem na rynku pracy wykwalifikowanego personelu.

W czasach stale wzrastających wobec pracownika oczekiwań (szeroka rozpiętość zagadnień, którymi musi zająć się pojedyncza osoba), coraz wyraźniej widać konieczność rozbudowania kadry pracowniczej Muzeum zarówno o pracowników działalności podstawowej, jak również pracowników administracyjnych i technicznych. Należy również bardzo poważnie rozważyć zatrudnienie dobrych specjalistów od działalności promocyjnej oraz nowych technologii.

W strukturze wykształcenia stałej kadry pracowniczej Muzeum dominują osoby z wyższym wykształceniem jest to 16 osób, pracownicy ze średnim wykształceniem to 2 osoby, z wykształceniem zawodowym to 6 osób. Struktura wykształcenia pracowników sezonowych (opiekunów ekspozycji i obsługi kasowej) to: 16 osób z wyższym wykształceniem, pracownicy ze średnim wykształceniem to 4 osoby.

W Muzeum duży nacisk nakładany jest na samokształcenie i rozwój zawodowy pracowników. Na wniosek pracownika koszty podnoszenia kwalifikacji ponosi pracodawca. W 2023 i 2024 roku pracownicy techniczni uczestniczyli w szkoleniach w zakresie stawiania tradycyjnych pokryć dachowych, wypełniania ścian gliną. Swoje kwalifikacje podnosili także pracownicy biurowi.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat dokonano częściowej wymiany kadr. Doszło do tego w wyniku uzyskania wieku emerytalnego przez część pracowników oraz z przyczyn ekonomicznych. Z kilka osobami nie podjęto dalszej współpracy, po przepracowaniu przez nie czasu określonego. Były też podejmowane decyzje o zwolnieniach.

W tak specyficznym środowisku jak Muzeum trudno pozyskać nowego, lojalnego pracownika. Koniecznością zatem jest wdrożenie systemu szkolenia i zastępowania się kadr szczególnie, że duża część obecnej, doświadczonej kadry zbliża się do wieku senioralnego. Takie działanie wiąże się z koniecznością zwiększenia etatów.

Zarobki w Muzeum na przestrzeni ostatnich lat średnio wzrosły w 2021 o 11,78%, w 2022 o 8,51%, w 2023 o 11,73%, co niewątpliwie jest trendem oczekiwanym przez pracowników ale nadal nie jest

uposażeniem satysfakcjonującym. Motywujące wynagrodzenie jest czynnikiem determinującym utrzymanie kompetentnego i doświadczonego zespołu, co przekłada się na wysokiej jakości sprzedawane i oferowane przez Muzeum usługi oraz różnorodność tych usług.

3. Zakres działalności Muzeum

Muzeum Wsi Opolskiej jest jedynym parkiem etnograficznym na terenie województwa opolskiego, co czyni je wyjątkowym miejscem na mapie regionu.

Muzeum może pochwalić się zróżnicowanym zakresem działalności, co pozwala na łączenie wielopłaszczyznowych przedsięwzięć. W szczególności są to zadania statutowe takie jak gromadzenie zbiorów, ich konserwacja i renowacja, zadania upowszechnieniowe i promocyjne. Na terenie Muzeum organizowane są wystawy stałe i czasowe, konkursy i imprezy plenerowe na stałe wpisane w kalendarz muzealny oraz współorganizowane z innymi instytucjami. Muzeum wynajmuje i udostępnia powierzchnie na plenery fotograficzne, śluby, plenery malarskie, spacerzy przyrodnicze. Jest miejscem przyjaznym dla artystów, filmowców, muzyków.

ZBIORY

Działalność muzealna w zakresie pozyskiwania i gromadzenia zbiorów jest realizowana na podstawie planu pracy na dany rok. Zadanie to będzie jednak coraz trudniej realizować z powodu braku miejsca do przechowywania zbiorów (dotychczas użytkowane magazyny są przepełnione). Należy również dookreślić strategię kolekcjonerską muzeum, ustalić zakres zbiorów znajdujących się w kręgu zainteresowań Muzeum oraz priorytety w ich pozyskaniu. Możliwość korzystania z programów NIM w znacznym stopniu umożliwi pozyskanie zarówno pojedynczych obiektów (np. lokomobila i inne) oraz kolekcji (sztuka nieprofesjonalna, rzemiosło artystyczne).

Działalność muzealna w zakresie konserwacji i renowacji zbiorów realizowana jest we własnym zakresie. Muzeum zatrudnia jednego pracownika – renowatora. Jest to działanie niewystarczające. Wiele zbiorów z powodu braku miejsca do przechowywania znajduje się poza magazynem i w rezultacie ulega destrukcji. Profilaktyka konserwatorsko-renowacyjna jest niepełna dlatego, że Muzeum posiada pracownię o małej powierzchni, niewystarczająco zaopatrzoną w odpowiednie sprzęty. Niewiele muzealiów poddawanych jest gruntownej konserwacji i renowacji. Są to zazwyczaj działania konieczne i doraźne.

EDUKACJA

Działalność muzealna w zakresie popularyzacji dziedzictwa kulturowego regionu realizowana jest poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, wystawienniczej, wydawniczej, konferencyjnej, badań terenowych, realizacji projektów, konkursów.

Muzeum organizuje i realizuje lekcje muzealne i warsztaty edukacyjne, z których głównie korzystają grupy dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Różnorodność tematów edukacyjnych decyduje o tym, że cieszą się one dużą popularnością. Niemniej jednak wiele podobnych tematów jest realizowanych przez inne jednostki kultury, gminne czy miejskie domy kultury. Wiele technik warsztatowych można znaleźć w Internecie. Taki trend wskazuje na konieczność przeanalizowania potrzeb edukacyjnych pod kątem zaproponowania takich tematów lekcji muzealnych, które odpowiadają na potrzeby szkolnego zakresu dydaktycznego i będą ciekawym uzupełnieniem podstawy programowej. Takie podejście wymaga współpracy ze środowiskiem nauczycielskim szkół podstawowych i szkół średnich. Współpracę ze szkołami średnimi można również potraktować w kategoriach szkolenia kadr. Zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne mogą w przyszłości otworzyć drogę do realizacji warsztatów tematycznych skierowanych także do osób nastoletnich i dorosłych pracujących.

Od 2024 roku Muzeum rozpoczęło w ramach działań projektowych systemowe i cykliczne kształcenie osób w dziedzinie rękodzieła artystycznego: zdobienia jaj wielkanocnych, malowania porcelany.

Prowadzone wcześniej przez wiele lat działania warsztatowe nie miały charakteru systemowego. Oferta ta zostanie w najbliższej przyszłości rozszerzona o ceramikę, bednarstwo, malowanie na szkło, tradycyjne piernikarstwo. W ten sposób planowane jest odnowienie lub reaktywacja tradycyjnych technik rękodzielniczych oraz rzemiosła.

IMPREZY PLENEROWE I KONKURSY

Muzeum jest organizatorem imprez plenerowych na stałe wpisanych do kalendarza muzealnego tj. Jarmark Wielkanocny, Noc Muzeów, Targi Miodów i Rękodzieła. Na terenie Muzeum mają miejsce wydarzenia organizowane przez inne instytucje, których Muzeum jest współorganizatorem, partnerem albo występuje w roli udostępniającego powierzchnię. W latach 2021-2022 organizowane były imprezy plenerowe związane z realizacją projektów „Głos mają ryby. Ochrona dziedzictwa kulturowego i bioróżnorodności w środowiskach wodnych w Muzeum Wsi Opolskiej i na terenie Śląska Opolskiego” i „Mamy rady na odpady – kampania edukacyjna na terenie województwa opolskiego”. Wykorzystanie terenów muzealnych w zakresie organizacji imprez plenerowych jest mało efektywne. Planujemy zwiększyć liczbę takich przedsięwzięć w Muzeum, przy czym będzie to w dużym stopniu uzależnione od pomocy Organizatora. Wydatnie pomogłoby w tym zwiększenie środków finansowych oraz liczby etatów pracowniczych. Rokrocznie realizowane są: Wojewódzki Konkurs Malowania Porcelany i **Wojewódzki Konkurs Plastyki Obrzędowej „Opolskie Kroszonki i Pisanki”**. To jedyne tematyczne imprezy o takiej randze realizowane na obszarze województwa opolskiego. W ostatnich dwóch latach w drugim z wymienionych przedsięwzięć uczestniczyło odpowiednio 209 i 245 osób, przy czym zauważalny jest wzrost umiejętności technicznych zarówno w kategorii osób dorosłych jak i dzieci. Jest to efektem wprowadzenia wspomnianych działań systemowych w zakresie szkolenia. Znaczący przyrost kwalifikacji twórczych nastąpił również wśród malarek porcelany, co szczególnie zauważalne jest w tegorocznym konkursie. Ponadto w Muzeum organizowane są: Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Majówka w Skansenie” oraz konkurs fotograficzny „Zabytkowa architektura wsi opolskiej”.

DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

Najważniejszą wystawą stałą w muzeum są budynki architektury drewnianej wraz z ich wyposażeniem, zagrody, przydomowe ogródki. Na terenie Muzeum jest ponad 50 obiektów architektury i jeden obiekt in situ - wyremontowana i urządzona (stała wystawa) chałupa drewniana z poł. XIX w., położona w miejscowości Kielcza. Jest obecnie zarządzana i udostępniana przez Urząd Miasta i Gminy w Zawadzkiem.

Oprócz wystaw stałych, w spichlerzach pełniących funkcje obiektów wystawienniczych znajdują się dwie wystawy stałe poświęcone: gospodarstwu i rolnictwu na wsi opolskiej oraz opolskim kroszonkom. W najbliższej przyszłości planowane są stałe wystawy sztuki nieprofesjonalnej oraz malowanej porcelany opolskiej. Muzeum organizuje także wystawy czasowe i ekspozycje planszowe na terenie Muzeum i poza nim. W przyszłości można także pomyśleć o wystawach międzyinstytucjonalnych. W ostatnich latach w Muzeum prezentowano czasowe i mobilne wystawy: „Sąsiedzi. Od narodzin, aż po śmierć. Fotografie Franciszka Lepicha z Oleszki”, „50 lat Oddziału Opolskiego STL”, „Wielkanocne procesje konne na Górnym Śląsku”, „Muzeum jubileuszowe. 120-60-30” oraz wystawy pokonkursowe.

Obecnie Muzeum nie dysponuje profesjonalną przestrzenią wystawienniczą. Użytkowane sale wystawiennicze nie spełniają podstawowych parametrów technicznych (wilgotność, temperatura, system oświetleniowy i wystawienniczy). Stworzenie profesjonalnej przestrzeni wystawienniczej umożliwiłoby eksponowanie cennych zabytków, kolekcji wypożyczanych ze zbiorów prywatnych i muzealnych, co zapewne przełożyłoby się na wzrost atrakcyjności oferty skierowanej do widzów. Pozwoliłoby to również na wprowadzenie lepszego monitoringu osób zwiedzających wystawy. Wiedza na temat gości zwiedzających wystawy jest bardzo cenna i pomaga w organizowaniu kolejnych wystaw, jak również doboru tematów wystaw czy kreowania gustu.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I NAUKOWA

Muzeum prowadzi działalność wydawniczą. Część publikacji związana jest z wystawami np. „Gospodarstwo, Rolnictwo na wsi Śląskiej w latach 1850-1945”, „Przewodnik - Głos mają ryby” oraz broszura informacyjna dotycząca tego projektu cz. 1 i 2, „Opolskie kroszonki i malowana porcelana opolska”, „Sąsiedzi. Od narodzin, aż po śmierć. Fotografie Franciszka Lepicha z Oleszki”, „50 lat Oddziału Opolskiego STL”. W 2021 opublikowany został album jubileuszowy z fotografiami przedstawiającymi Muzeum a wykonanymi przez znanych opolskich fotografików. Wydawany jest „Notatnik skansenowski” – zawierający artykuły naukowe i popularnonaukowe z dziedziny etnologii. Muzeum wydaje publikacje sensoryczne. Mamy zamiar publikować albumy, wydawnictwa naukowe zawierające fotografie związane z obrzędowością regionalną, sztuką nieprofesjonalną, architekturą, korzystając z bogatego archiwum Muzeum. Pierwsze z wymienionych działań jest w pełni kompatybilne z trendem popularyzującym niematerialne dziedzictwo kulturowe. Muzeum planuje publikację pełnych katalogów poszczególnych kolekcji muzealnych. Muzeum powinno zadbać o wydawnictwa dla dzieci i młodzieży jako alternatywę dla przestrzeni cyfrowej w formie wydawnictw popularnonaukowych, kolorowanek, gier planszowych i innych.

Muzeum jest uczestnikiem konferencji związanych głównie z zagadnieniami muzealniczymi z dziedziny bezpieczeństwa, konserwacji zabytków czy edukacji. W 2021 roku Muzeum zorganizowało międzynarodową konferencję „Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe na Śląsku Opolskim i w okolicach Bruntala”, połączoną z wydawnictwem pokonferencyjnym.

W Muzeum są prowadzone systematyczne badania terenowe dotyczące niematerialnego dziedzictwa kulturowego i sztuki nieprofesjonalnej. Efektem tego są wydawnictwa, wywiady terenowe oraz dokumentacja fotograficzna (kilkanaście tysięcy zdjęć) znajdująca się w archiwum placówki. Pracownicy Muzeum są zaangażowani w koordynację wpisów na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego (wodzenie niedźwiedzia, kroszonki, procesje konne). Realizowany jest cykl wywiadów i programów poświęconych kulturze kresowej. Problemem w podejmowaniu szerszego zakresu badań jest ograniczona liczba etnografów w Muzeum (1 osoba) oraz brak dopływu nowych kadr w postaci wykształconych słuchaczy kierunków takich jak **etnologia i antropologia kulturowa**. W związku z tym warto podjąć współpracę z Instytutem Antropologii Kulturowej i Etnologii we Wrocławiu w celu utworzenia specjalizacji kształcącej studentów w dziedzinie muzealnictwa, architektury ludowej, obrzędowości.

PROJEKTY

Muzeum realizuje projekty zarówno ze środków zewnętrznych RPO WO, MKiDN czy INTERREG. W ostatnich latach do najbardziej znaczących projektów inwestycyjnych należały: termomodernizacja budynku warsztatowo-magazynowego, remont spichlerza ze Sławięcic, odbudowanie zagrody kozielsko-raciborskiej i powiększenie zasobów wodnych na terenie Muzeum z projektu „Głos mają ryby. Ochrona dziedzictwa kulturowego i bioróżnorodności w środowiskach wodnych w Muzeum Wsi Opolskiej i na terenie Śląska Opolskiego”. Ponadto w ramach programu INTERREG były i są realizowane trzy projekty: „Kulturalne zbliżenie”, „Muzeum jubileuszowe. 120-60-30” i „Marie Kodovska i Jan Koloczek. Magowie natury”. Z programów NIM zakupiony został ołtarz i kolekcja płaskorzeźb autorstwa Stanisława Majewskiego. Ze środków ministerialnych zrealizowano projekty sensoryczne, wystawy czasowe i stałe (m. in. „Krucza sztuka”, „Sąsiedzi. Od narodzin, aż po śmierć. Fotografie Franciszka Lepicha z Oleszki”, „Gospodarstwo... Rolnictwo na wsi śląskiej (1850-1945)”). W chwili obecnej Muzeum jest w trakcie przygotowań do realizacji dużego projektu etnobotanicznego. W przygotowaniu jest także projekt remontu spichlerza dworskiego z Grudyni.

FREKWENCJA

Zaobserwowany jest wzrost frekwencji w okresie po pandemii. W 2022 roku Muzeum odwiedziło 56 886 osób a w 2023 roku 51 586 osób. Frekwencja ta przewyższa liczbę zwiedzających sprzed 2019

roku – 46 500 osób. Wysoki poziom frekwencji był spowodowany realizowanymi w tym czasie w Muzeum projektami edukacyjnymi oraz większą liczbą imprez plenerowych.

4. Ocena dostępności i efektywnego wykorzystania infrastruktury

DOSTĘPNOŚĆ

Muzeum działa w schemacie dwóch sezonów.

Sezonu pełnego udostępniania (kwiecień - październik), gdzie jest czynne dla zwiedzających przez siedem dni w tygodniu od godziny 10 do 17 i 18 w soboty i niedziele. Poniedziałek jest dniem wolnym od opłaty. Obiekty w sezonie pełnego udostępniania są otwarte z usługą przewodnicką świadczoną przez opiekunów ekspozycji zatrudnionych przez Muzeum na czas określony.

Sezon ograniczonego udostępniania (listopad - marzec), gdzie Muzeum jest czynne dla zwiedzających od poniedziałku do niedzieli w godzinach od 10 do 15. Poniedziałek jest wolny od opłat za wstęp. Dla zwiedzających udostępnione są obiekty parkowe oraz wybrane wystawy stałe do samodzielnego zwiedzania.

Od kilku lat w ramach przyjaznej przestrzeni Muzeum zrealizowało projekty wspierające osoby z dysfunkcjami („Sensoryczna wieś opolska”) związane z dostosowaniem przestrzeni dla osób słabo widzących i niedowidzących. W przestrzeni muzealnej zamontowane są SoundBoxy (system umożliwia zwiedzanie obiektów osobom niewidomym, dzięki głosowym komunikatom opisującym te obiekty). Niektóre ekspozycje stałe wyposażone są w tyflografiki. Muzeum udostępnia wydawnictwo w języku Bryelle’a poświęcone tematyce dziedzictwa niematerialnego (kroszonki, pisanki, porcelana opolska). W kasie muzeum zamontowane zostały pętle indukcyjne stałe. Do zwiedzania wystaw można także wypożyczyć pętle mobilne – system wspierający słuch. Ponadto w budynku administracyjnym są założone ścieżki naprowadzające.

Osoby, które nie korzystają z przewodników w formie papierowej mogą zwiedzać Muzeum z QR kodami. Strona muzealna została dostosowana do wymogów dostępności WCAG 2.0.

Należy zauważyć, że ekspozycja muzealna nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Historyczny charakter ekspozycji nie jest zgodny z dzisiejszymi standardami budownictwa i stanowi sam w sobie barierę architektoniczną. Oznakowanie przestrzeni niedostępnych czy trudnych w dostępie dla zwiedzających byłoby zbyt inwazyjne i dlatego nie zostało zastosowane w Muzeum. Opiekunowie ekspozycji informują o sposobie i bezpieczeństwie zwiedzania.

Zwiedzanie terenów parkowych to także obcowanie z przyrodą. W Muzeum posiadamy niewiele miejsc przyjaznych dla rodziców z dziećmi czy osób w wieku senioralnym. Brakuje jednak miejsc odpoczynku i placu zabaw dla dzieci. Zwiedzanie Muzeum wiąże się z koniecznością spędzenia minimum dwóch godzin spacerowych dlatego powinno zadbać się o komfort zwiedzania i utworzyć miejsca z ławkami parkowymi. Muzeum jest przyjazne dla zwiedzających z psami. Muzeum przystąpiło do udziału w programach dostępności dla seniorów i członków dużej rodziny.

STAN MAGAZYNÓW

W 2020 roku po termomodernizacji i remoncie budynku warsztatowo-magazynowego zagospodarowane zostały wszystkie magazyny zabytków. Funkcję magazynu zabytków pełni w dużej części dawny biurowiec administracyjno-techniczny. Powierzchnia tego budynku jest mała i nie spełnia wymogów przechowywania zbiorów. W budynkach architektury drewnianej – stodołach przechowywane są zbiory muzealne. Niedostateczna przestrzeń magazynowa stanowi barierę dla pozyskiwania nowych zbiorów i powiększania kolekcji. Należy zauważyć, że przechowywanie zbiorów w miejscach do tego celu nieprzeznaczonych, wiąże się z koniecznością poddawania ich ciągłej konserwacji i renowacji. W rezultacie naraża się zbiory na destrukcję. Konieczna jest zatem budowa nowych przestrzeni magazynowych lub rozważenie organizacji magazynu wspólnego, dedykowanego różnym instytucjom.

ZAPLECZE WARSZTATOWE

Muzeum dysponuje zaawansowanym warsztatem stolarskim, niestety z ograniczoną możliwością jego rozbudowania, ze względu na braki powierzchniowe. Warsztat stolarski powiększony o dodatkowe pomieszczenia do prowadzenia innych działań rzemieślniczych zaspokoiliby w dużej mierze potrzeby Muzeum w zakresie obróbki materiałów budowlanych oraz wytwarzania materiałów potrzebnych do pokryć dachowych – gont, wykręcaki słomiane i inne aktywności. Warsztat mógłby być również zapleczem do produkcji małej, drewnianej architektury na potrzeby własne, produkcji przedmiotów drewnianych do sprzedaży oraz miejscem na praktyki skierowane do szkół technicznych.

ZAPLECZE BIUROWE

Budynek administracyjno-recepcyjny jest aktualnie remontowany. Zostały wymienione wielkoformatowe przeszklenia i profile w sali konferencyjnej – z drewnianych na aluminiowe. Część dachu – przeszklenia - zostały wymienione na nowe, o nowych parametrach cieplnych. Zamontowano refleksy zaciemniające główny hall. Realizowany jest remont drewnianych posadzek w całym biurówcu (cyklinowanie i malowanie) oraz malowanie biur. Zaplanowano remont łazienek i konserwację ościeży okien i drzwi fasadowych.

Budynek administracyjny nie jest w pełni dostosowany do potrzeb rozwijającego się Muzeum. Znajduje się w nim niewystarczająca liczba pomieszczeń biurowych. W przyszłości planowana jest zmiana funkcji tego budynku na edukacyjno-wystawienniczą, rozbudowa punktu z pamiątkami oraz zaaranżowanie małej kawiarni. Na piętrze planowane jest urządzenie pokoi gościnnych. Stałym punktem przedsięwzięcia jest fakt, że Muzeum nie posiada praw autorskich do budynku. Istnieje jednak możliwość uzyskania tych praw między innymi poprzez ich wykupienie. Przekwalifikowanie powierzchni obecnego budynku administracyjnego rodzi konieczność budowy wielofunkcyjnego obiektu w miejsce dzisiejszego - starego budynku administracyjno-technicznego (tak zwanego starego biurówca). Obecnie Muzeum wyłoniło Wykonawcę na opracowanie Programu Funkcjonalno Użytkowego oraz planowanych kosztów inwestycji pn.: Zaprojektowanie i wybudowanie nowego obiektu magazynowo/konserwatorsko/administracyjnego na terenie Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu.

Analiza SWOT jako podsumowanie funkcjonowania Muzeum Wsi Opolskiej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Różnorodny program edukacyjny	1. Brak przestrzeni magazynowych
2. Kompetentna, doświadczona kadra	2. Brak przestrzeni biurowych, edukacyjnych i wystawienniczych
3. Dofinansowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych	3. Niewystarczające wykorzystanie potencjału pod względem wyjątkowości miejsca
4. Dbałość o kształcenie kadr	4. Niewystarczający zasób kadrowy
5. Prężnie działający wolontariat	5. Nadmiar obowiązków
6. Zdefiniowane potrzeby dla osób z niepełno sprawnościami	6. Przemieszanie kompetencji
7. Unikatowa wystawa stała wraz z ciekim wodnym i stawami	7. Brak systematyczności wydawniczej i brak prestiżowych publikacji
8. Duża i ciekawa przestrzeń parkowa	8. Niewielka możliwość dostosowania obiektów do zwiedzania dla osób niepełnosprawnych bądź bardzo wysoki koszt udostępniania alternatywnego
9. Bogata oferta wakacyjna	9. Brak strategii działania
10. Wysoki prestiż i rozpoznawalność Muzeum w regionie	10. Brak oferty dla młodzieży i słaba oferta dla dorosłych i seniorów
11. Monitoring wizyjny całego obiektu	11. Brak praw autorskich do budynku administracyjnego
12. Nowoczesne rozwiązania cyfrowe	
13. Możliwość zakupu biletów przez Internet	
14. Współpraca z twórcami ludowymi	
15. Możliwość działalności komercyjnej	

16. Stabilność finansowa instytucji zapewniona przez Organizatora	12. Prace konserwatorskie na niewystarczającym poziomie 13. Słaba działalność komercyjna 14. Uzależnienie frekwencji do warunków atmosferycznych 15. Brak systemu motywacyjnego 16. Niedostateczny marketing i promocja
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnąca świadomość ekologiczna 2. Zapotrzebowanie społeczeństwa na zwolnienie tempa życia (slow life) 3. Zapotrzebowanie na wytwory kultury ludowej (rękodzielnictwo i etnodizajn) 4. Rosnące zapotrzebowanie na produkty lokalne 5. Współpraca ze środowiskiem szkolnym 6. Wdrożenie systemu szkolenia kadr 7. Możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii jako dotarcie do środowiska młodzieżowego oraz możliwość udostępniania zbiorów 8. Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych 9. Komercjalizacja wybranych przedsięwzięć 10. Wypracowanie działań marketingowo promocyjnych oraz współpracy z mediami 11. Wypracowanie i sprzedaż serii kolekcjonerskich związanych z rękodziełem, etnodizajnem, wydawnictwami 12. Rozbudowanie oferty tematycznej 13. Współpraca z innymi instytucjami kultury 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany społeczne na korzyść świata wirtualnego 2. Sytuacje kryzysowe związane z bezpieczeństwem (pandemia, wojna) 3. Wypalenie zawodowe kadr 4. Ograniczone możliwości zatrudnienia kompetentnych kadr – brak kształcenia na kierunkach etnograficznych czy innych związanych z dziedzictwem kulturowym 5. Brak środków finansowych na działalność bieżącą i niezbędne inwestycje 6. Inflacja i zubożenie społeczeństwa 7. Wzrost kosztów stałych 8. Brak pozwolenia wodno prawnego lub jego niekorzystne warunki 9. Niski udział społeczeństwa w kulturze – kultura masowa na niskim poziomie

PROGRAM BIEŻĄCEGO FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU MUZEUM

Punktem wyjścia do opracowania niniejszego autorskiego programu na lata 2025 – 2027 jest: Statut, Regulamin Organizacyjny Muzeum Wsi Opolskiej, Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego 2030 oraz własna praktyka i doświadczenie.

Koncepcja opiera się na wykorzystaniu mocnych stron instytucji i szans występujących w otoczeniu oraz likwidowaniu słabych stron i minimalizowaniu skutków zagrożeń w celu osiągnięcia równowagi organizacji w czasach dużej niepewności i zmienności oraz dominacji cyfryzacyjnej, a także na analizie aktualnych oczekiwań społecznych wobec muzeum jako miejsca wielofunkcyjnego.

Przed Muzeum jako instytucją kultury przede wszystkim stoją wyzwania statutowe ale należy także zwrócić uwagę na wzmożenie działań komercyjnych, które pełnią rolę służebną lecz konieczną by zapewnić przychody jednostce. Bardzo ważny element stanowią również wyzwania związane z unowocześnieniem metod upowszechniania, edukacji i promocji.

MISJA 2025-2027

Naszą misją jest zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego Opolszczyzny poprzez dynamiczne połączenie tradycji z nowoczesnością. Tworzymy przestrzeń, w której historia wsi ożywa, stając się inspiracją dla współczesnych pokoleń. Dążymy do edukacji, integracji i dialogu międzypokoleniowego, łącząc lokalną społeczność z gośćmi z całego świata. Poprzez innowacyjne

wystawy, interaktywne programy edukacyjne oraz wydarzenia kulturalne, pragniemy budować świadomość wartości regionalnych, jednocześnie wzbogacając ofertę turystyczną regionu i podkreślając unikalny charakter naszego dziedzictwa

WIZJA MUZEUM 2025-2027

Naszą wizją jest stworzenie przestrzeni, która stanie się symbolem dialogu międzykulturowego i międzypokoleniowego, inspirując kolejne pokolenia do odkrywania i pielęgnowania dziedzictwa Opolszczyzny. Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu w epoce cyfryzacji jest instytucją otwartą i dostępną, wzmacniającą tożsamość i odpowiedzialnie kreującą standardy jakościowe poprzez propagowanie różnorodności tradycji (kultury materialnej, duchowej i społecznej Opolszczyzny) oraz walorów przyrodniczych. Chcemy, aby te wartości stały się inspiracją dla nowoczesnego człowieka w kształtowaniu otoczenia z poszanowaniem kultur, tradycji i środowiska naturalnego. Dążymy do tego, aby nasza działalność stała się wzorcem dla innych regionów, łącząc w harmonii tradycję z nowoczesnością i przyciągając turystów oraz miłośników kultury z całego świata. Pragniemy, by nasze działania budowały mosty między przeszłością a przyszłością, kształtując świadome, otwarte i zaangażowane społeczeństwo.

CELE, WYZWANIA, PROPOZYCJE PROGRAMOWE

Na pierwszy plan wysuwa się problematyka podstawowych działań statutowych muzeum czyli gromadzenie i zabezpieczenie zbiorów, działalność naukowa i edukacyjna.

1. Zarządzanie zbiorami i konserwacja muzealiów

Zbiory Muzeum Wsi Opolskiej to głównie przeniesione i odbudowane obiekty architektury drewnianej, wiejskiej ukazujące warunki życia ludności wiejskiej w okresie od XVIII do początków XX wieku. To budynki mieszkalne, stodoły, spichlerze, a także młyny i wiatraki, kuźnia, kościół, karczma i szkoła.

Muzeum w swoich zasobach posiada również kolekcję ponad 9000 muzealiów z zakresu kultury materialnej obejmującą zabytkowe przedmioty z dziedziny gospodarki rolniczej, hodowlanej, rzemiosła i życia codziennego mieszkańców wsi opolskiej.

Trzecią dużą kolekcję stanowią zbiory sztuki ludowej nieprofesjonalnej oraz rzemiosła artystycznego (zbiory malowanej porcelany, kroszonek, pisanek, obrazów, rzeźb) – około 5000 eksponatów. Realizacja wszystkich zaplanowanych działań w zakresie gromadzenia i przechowywania zbiorów uzależniona będzie od możliwości finansowych własnych Muzeum, dotacji Organizatora i pozyskanych zewnętrznych środków finansowych (np. program NIM). Zamierzamy pozyskać lub wyremontować maszyny używane w rolnictwie i gospodarstwie domowym z przeznaczeniem na organizację pokazów. W ten sposób będziemy mogli w atrakcyjny sposób prezentować całe procesy technologiczne obróbki roślin uprawnych. Pozyskane zostaną także kolekcje sztuki nieprofesjonalnej. Biorąc pod uwagę stan techniczny obiektów architektury oraz muzealiów ruchomych, do najważniejszych planowanych zadań należy:

- a. Opracowanie polityki kolekcjonerskiej Muzeum ze szczególnym uwzględnieniem istniejących już kolekcji muzealnych
- b. Profilaktyka i typowanie obiektów architektury do remontu – plan konserwacji (fumigacja obiektów)
- c. Odbudowa Pawilonu Chińskiego

- d. Remont spichlerza dworskiego z Grudyni
- e. Bieżące opracowywanie zbiorów
- f. Bieżące naprawy i konserwacje
- g. Pozyskiwanie zbiorów w ramach działalności bieżącej oraz projektów zewnętrznych (lokomobile i inne maszyny, sztuka nieprofesjonalna)

2. Działalność naukowo – badawcza i wystawiennicza

W 2025 roku planowana jest międzynarodowa konferencja „Sztuka Nieprofesjonalna i art-brut w zbiorach muzeów śląskich i czeskich”. Kontynuowana będzie działalność badawcza w zakresie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, rzemiosła, kultury kresowej. W następnych latach będziemy organizatorami kolejnych konferencji dotyczących zagadnień sztuki nieprofesjonalnej i dziedzictwa niematerialnego. Muzeum ma pełnić rolę głównego lidera i kreatora w tych dziedzinach na terenie województwa opolskiego. Aktualnie przygotowane są wpisy do krajowego rejestru dobrych praktyk w obszarze dziedzictwa niematerialnego (konkurs kroszonkarski, malowania porcelany opolskiej). Kontynuowane będą działania w celu dokonania wpisu techniki rytowniczej oraz wielkanocnych procesji konnych na Górnym Śląsku na listę reprezentatywną światowego dziedzictwa niematerialnego ludzkości UNESCO. Dokonane zostaną wpisy na Krajową listę dziedzictwa niematerialnego dalszych lokalnych zwyczajów. Zrealizowane zostaną wystawy czasowe i stałe, zarówno ze środków własnych jak i projektowych. Planujemy kilka wydawnictw, w tym sensorycznych i przeznaczonych dla dzieci i młodzieży. Muzeum może także stać się liderem kreowania wolnego czasu z poszanowaniem zasobów przyrodniczych, powrotem do zrównoważonego tradycyjnego rolnictwa, ogrodnictwa, sadownictwa, zielarstwa poprzez organizowane przedsięwzięcia naukowe z tego zakresu.

Planowane przedsięwzięcia:

- a. Badania terenowe (wywiady, dokumentacja fotograficzna, opracowania): niematerialne dziedzictwo kulturowe, rzemiosło, kultura kresowa, tradycyjne wiejskie ogrodnictwo, sadownictwo, zielarstwo
- b. Publikacje: katalogi wystaw, katalogi zbiorów, Notatnik skansenowski, wydawnictwa dla dzieci, albumy, wydawnictwa edukacyjne dotyczące dziedzictwa niematerialnego, rzemiosła, ginących zawodów dla dzieci i dorosłych
- c. Rozszerzanie dzielności muzealnej w przestrzeni cyfrowej: udostępnienie wystaw, publikacji, zbiorów, dostosowywanie do stale zmieniających się potrzeb odbiorców (sensoryczność)
- d. Wystawa stała - przygotowanie koncepcji zagospodarowania i urządzenie chałupy ze Starego Lasu (izba dolnośląska – I połowa XIX wieku).
- e. Realizacja wystawy stałej poświęconej tematyce malowanej opolskiej porcelany
- f. Przygotowania do realizacji interaktywnej wystawy sprzętu gospodarstwa domowego „Jak to działa”,
- g. Realizacja wystaw czasowych: „Marie Kodovska – Jan Koloczek. Magowie natury”, przekrojowej wystawy prac Stanisława Majewskiego, „Podróż z magiczną latarnią Hüttiga” i inne
- h. Organizacja Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Sztuka nieprofesjonalna i art-brut w zbiorach muzeów śląskich i czeskich”,
- i. Organizacja Międzynarodowej Konferencji z dziedziny niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- j. wpisy do krajowego rejestru dobrych praktyk,
- k. wpisy na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- l. prace i przygotowania nad wpisami na listę reprezentatywną światowego dziedzictwa niematerialnego ludzkości UNESCO
- m. W przypadku pozyskania funduszy planowana jest realizacja Projektu etnobotanicznego wraz z Departamentem Ochrony Środowiska UMWO.

3. Atrakcyjny, wysokiej jakości program edukacyjny i udostępniania

Muzeum to także instytucja dostarczająca usługę na tak zwanym rynku spędzania wolnego czasu. Jest to rynek wymagający i obarczony ogromną konkurencją. Muzeum Wsi Opolskiej realizuje program edukacyjny (lekcje i warsztaty) skierowany głównie do grup przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Ten rodzaj oferty edukacyjnej będzie kontynuowany ale też i stale rozwijany z dbałością o wysoką jakość. Nawiązana i znacznie poszerzona zostanie współpraca z lokalnymi jednostkami edukującymi młodzież. W szczególności chodzi o profilowe szkoły średnie takie jak Zespół Szkół Budowlanych w Opolu, gdzie kształcenie odbywa się na kierunkach Technik renowacji elementów architektury, Technik architektury krajobrazu, Stolarz czy Technik technologii drewna. W Liceum Plastycznym w Opolu młodzież uczy się ceramiki, malarstwa, rzeźby, snycerstwa i obróbki metalu. Kształcenie to ma jednak charakter akademicki. Warto je wzbogacić o elementy technik tradycyjnych, których przedstawiciele prezentują się w Muzeum. Należy także poszerzyć współpracę z Instytutem Sztuki na Uniwersytecie Opolskim oraz ASP w Katowicach w zakresie etnodizajnu i innych nowoczesnych aktywności artystycznych.

Szansę rozwoju upatruję w ofercie skierowanej dla młodzieży i dorosłych. Należy wdrożyć nowe propozycje zajęć. Edukacja powinna rozwinąć się na wszystkich dostępnych platformach: głównie jako zajęcia stacjonarne, aktywne ale uzupełnione treścią dostępną cyfrowo, na stronie internetowej Muzeum jak i za pomocą filmików na youtube, czy treści podcastowych. Taka forma przekazu spełnia rolę marketingową i naukową i jest chętnie wybierana przez młodych ludzi. Stanowi zachętę do uczestnictwa w wydarzeniach „na żywo”. Będą rozwijane systemowe działania warsztatowe z zakresu dziedzictwa niematerialnego, tradycyjnego rękodzieła i rzemiosła. Zamierzam także poszerzyć pole działań w obszarze organizacji imprez na terenie Muzeum. Planuję zwiększyć liczbę stałych imprez plenerowych, wprowadzić widowiska plenerowe oparte o wątki folklorystyczne i obrzędów. Realizacja tych zadań jest jednak w znacznym stopniu uzależniona od zwiększenia zasobów ludzkich w Muzeum.

Zadania do zrealizowania w latach 2025 – 2027:

- a. Wprowadzenie do kalendarza Muzeum dodatkowych imprez stałych. Imprezy mogą się pokrywać z kalendarzem obrzędów ludowych: Noc świętojańska, Matki Boskiej Zielnej, Mięsopest (Zapusty) działań gospodarczych: sprzęt ziół wraz z pokazami ręcznego i mechanicznego omłotu ziół (uruchomienie młocarni), pokaz obróbki technologicznej lnu, konopi (np. robienie sznurów, i innych wyrobów z przędzy konopnej, tłoczenie oleju).
- b. Wprowadzenie do kalendarza widowisk folklorystycznych np.: motywy z legend, baśni, folkloru, wierzeń, demonologii, regionalne zwyczaje i obrzędy (m. in. obrzędowość wielkanocna, kolędowanie),
- c. Rozszerzenie tematów lekcji i warsztatów o zajęcia manualne ściśle związane z aktywnościami kojarzącymi się z wsią takie jak gonciarstwo, strzecharstwo, tradycyjne garncarstwo, tradycyjne piernikarstwo, tradycyjne malowanie na szkło (w tym co ważne profesjonalne i systemowe działania warsztatowe)
- d. Rozwijanie nowoczesnych form aktywności twórczej w oparciu o wątki tradycyjne
- e. Zakup audioprzewodników jako możliwość alternatywnego zwiedzania
- f. Zwiększenie edukacji na platformach cyfrowych

4. Zmotywowany i doceniany zespół – rozwój kadr kultury

Zmotywowany, doceniany i lojalny zespół to sukces organizacji. W procesie zarządzania Muzeum powinni uczestniczyć także pracownicy, dlatego regularnie będą organizowane spotkania nie tylko na

szczeblu kadry zarządzającej i kierowniczej ale także z zespołem pracowników. Szczególnie ważne jest to podczas procesu planowania wydarzeń wysoko frekwencyjnych.

Wspólnie z zespołem opracujemy system oceny i motywowania aby zapobiegać procesowi wypalenia zawodowego. W Muzeum powinno wdrożyć się system nagród dla pracowników za wypracowane zyski. Należy kontynuować szkolenia i poszerzyć je, co jest niezwykle ważne, o wizyty studyjne w innych instytucjach w ramach podnoszenia kompetencji w różnych obszarach oraz w celu poznania wspólnego środowiska. Należy prowadzić szkolenia dla rzemieślników w kierunku ginących zawodów i rzemiosł.

W przypadku realizacji większych projektów będę się starała wypracować model działań zespołowych, wsparty zarówno przez pracowników instytucji jak i uczestników zewnętrznych. W ramach rozwoju kadr będę dążyć do organizowania na terenie Muzeum szkoleń i warsztatów skierowanych do muzealników zajmujących się taką samą tematyką, jak również do specjalistów wykonujących prace na zabytkach in situ. Tego typu szkolenie min. w ubiegłym roku zorganizowało Muzeum w Ciechanowcu. Muzeum Wsi Opolskiej ma potencjał na organizowanie warsztatów „od pozwolenia do realizacji,” takich jak na przykład: wymiana elementów konstrukcyjnych w obiektach zabytkowych, tynki i polepy gliniane, tradycyjne wytwarzanie gontów łupanych.

Duże wyzwanie stanowi odbudowa Pawilonu Chińskiego z Gręboszowa, do którego można włączyć zarówno zespół specjalistów zewnętrznych jak również studentów (praca dyplomowa).

5. Sprawnie zarządzana instytucja

Należy rozważyć stałą współpracę ze specjalistami z dziedziny prawa zamówień publicznych, pozyskiwania środków pozabudżetowych, koordynatora ds. dostępności i wolontariatu. Nowe obowiązki sprawozdawcze czy ustawowe coraz bardziej angażują zespół pracowników muzeum i wiele zadań jest rozproszonych. Należy opracować pełną strategię rozwoju jednostki.

Konieczne jest wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów, zakup biletomatu zewnętrznego. Mocną stroną Muzeum jest rozbudowany monitoring całego terenu, co pozwala w przyszłości ograniczyć koszty związane z ochroną Muzeum. System ten daje też możliwość podłączenia w przyszłości głośników, co pozwoli na przekazywanie ważnych komunikatów, a także daje możliwość oprawy dźwiękowej zarówno zwiedzania jak i imprez plenerowych.

6. Pozyskiwanie środków na funkcjonowanie instytucji poza dotacją Organizatora

Niewątpliwie najbardziej newralgicznym punktem w zarządzaniu są finanse. Kultura to „towar” fakultatywny, wrażliwy. Zapewne należy nadal kontynuować działania związane z finansowaniem grantowym, projektowym.

Muzeum będzie nadal ubiegać się o dofinansowanie z programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi, Narodowego Instytutu Muzeów, Krajowego Planu Odbudowy, Narodowego Centrum Kultury, PFRON w ramach wyrównywania szans i dostosowanie obiektów i przestrzeni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, FENIX, Interreg. Przeważnie są to jednak fundusze przeznaczone na działania miękkie, a tylko niekiedy na remonty. Dotacja Organizatora jest nadal dominująca i niezbędna. Pozyskiwanie środków poza dotacyjnych jest kłopotliwe w planowaniu, ponieważ programy nie są stabilne i często wykluczają możliwość ubiegania się Muzeum o granty, szczególnie jeśli chodzi o wysokie granty inwestycyjne, których najbardziej potrzeba. W trybie ciągłym monitorowane będą pojawiające się dotacje na planowane przez Muzeum projekty.

Poważnie należy rozważyć możliwość pozyskania sponsorów oraz współpracę z Fundacjami zajmującymi się pozyskiwaniem środków głównie inwestycyjnych.

Muzeum będzie dążyć do uzyskania wyższych przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej poprzez wprowadzenie nowych usług i produktów wspomagających działalność podstawową, organizacje dodatkowych imprez.

Niektóre działania które zamierzamy realizować ze środków projektowych:

- a. Projekt etnobotaniczny
- b. Remont spichlerza z Grudyni
- c. Projekt „Marie Kodovska – Jan Koloczek. Magowie natury”
- d. Projekt „Wojewódzki Konkurs Plastyki Obrzędowej i Rękodzieła Artystycznego”
- e. Stała wystawa porcelany opolskiej
- f. Wystawa prac Stanisława Majewskiego
- g. Zakup lokomobili
- h. Zakupy kolekcji

7. Gospodarka magazynowa

Gospodarka magazynowa to największe wyzwanie w realizowaniu zadań statutowych i funkcjonowaniu Muzeum. Realizacja prawidłowej gospodarki zasobami muzealnymi wymaga właściwego podejścia nie tylko od strony Muzeum ale także od strony Organizatora i wiąże się z dużymi nakładami finansowymi i logistycznymi. Obecny stan magazynów w Muzeum jest niezadowolający. Brakuje miejsca do prawidłowego przechowywania zbiorów, do ich konserwacji i tym samym możliwości ich udostępniania. Planowany, wspólny magazyn zbiorów dla instytucji kultury jest przedsięwzięciem interesującym acz nie do końca spełniającym oczekiwania Muzeum co do możliwości udostępniania zdeponowanych zbiorów. Taki magazyn będzie niewątpliwie obciążeniem jednostki w zakresie zapotrzebowania na przestrzeń magazynową ale trzeba zauważyć, że przekazując najcenniejsze zbiory Muzeum znacznie obniży rangę swojej funkcji wystawienniczej w miejscu. Z tego też powodu korzystniejsze byłoby wybudowanie magazynu studyjnego w Muzeum. Ważny tu jest również aspekt logistyczny – transportu eksponatów na wystawy czasowe w Muzeum, wypożyczania zabytków.

Obecnie Muzeum nie ponosi dodatkowych kosztów związanych z magazynowaniem zbiorów poza terenem Muzeum. W ramach jednej ochrony świadczonej na rzecz Muzeum, chronione są też magazyny i miejsca przechowywania zbiorów. Konserwacja zbiorów odbywa się na miejscu, bez konieczności przewożenia i dodatkowego zabezpieczenia muzealiów.

W ubiegłym roku Muzeum zleciło wykonanie analizy możliwości zaprojektowania i wykonania nowego obiektu magazynowo/konserwatorsko/administracyjnego. W tym roku został wyłoniony wykonawca do opracowania Programu Funkcjonalno Użytkowego na ten obiekt. Rozmowy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przebiegły pomyślnie. W kolejnym etapie Muzeum będzie szukało środków na projekt obiektu i jego realizację. Obiekt ma spełnić oczekiwania co do zaspokojenia potrzeb biurowych, warsztatowych i edukacyjnych (będzie możliwość rozszerzenia oferty edukacyjnej i komercyjnych przedsięwzięć), wystawienniczych, konserwatorskich (z możliwością pracy pod okiem konserwatora w ramach szkolenia kadr) i najważniejszej potrzeby magazynowej z magazynem studyjnym włącznie.

8. Świadomość klimatyczna

Przy zmieniających się trendach życia, gdzie coraz większa rzesza ludzi dąży do równowagi i spokoju Muzeum powinno obrać kierunek związany z obcowaniem z przyrodą. Muzeum może stać się promotorem i propagatorem zdrowego stylu życia, życia zgodnie z naturą. Można wprowadzić warsztaty z permakultury, hortiterapii, zbioru, suszarnictwa i przetwarzania ziół. Należy podjąć aktywniejszą współpracę z Rybacką Lokalną Grupą Działania i innymi grupami o podobnej tematyce czy środowiskiem opolskich przyrodników. Teren Muzeum można wzbogacić o małą pasiekę i zacząć aktywną współpracę z Wojewódzkim Związkiem Pszczelarzy w Opolu. Mocną stroną Muzeum jest ciek wodny opasający teren Muzeum wraz ze stawami. Oprócz pełnienia funkcji zabezpieczenia przeciw pożarowego jest ewidentnie walorem dekoracyjnym. Może też być inspiracją do kontynuowania edukacji nad świadomością ekologiczną, dbałości o zasoby wody pitnej i czystości powietrza. Zachęcać do ekoturystyki.

Obecnie Muzeum jest w trakcie uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na kolejne lata, na korzystanie w wód z Potoku Ryjec.

W ramach projektu etnobotanicznego wprowadzane będą na teren muzeum tradycyjne rośliny warzywne, zielarskie, dawne odmiany drzew owocowych. Utworzone zostaną łąki kwietne, ścieżki edukacyjne, przywrócone niektóre gatunki roślin, które zniknęły z krajobrazu przyrodniczego województwa opolskiego.

9. Promocja i kreowanie wizerunku

Nowa oferta muzealna jak i bieżąca stale potrzebują promocji i informacji, dlatego ważne jest przygotowanie koncepcji działań promocyjnych opartych na nowoczesnych narzędziach promocyjnych i diagnozie grup docelowych.

Rozważam także wprowadzenie dla opiekunów obiektów ekspozycyjnych elementów strojów z epoki w stylu ModernEtnoArt. Stroje z naturalnych włókien: spódnice, bluzki, koszule, spodnie, chusty z wzorem opolskim, wzornictwem ludowym, ludowymi elementami dekoracyjnymi. W jednym z dni tygodnia takie na miarę szyte elementy garderoby mogłyby stanowić dodatek do ubioru dla całego personelu biurowego. Podobne elementy garderoby mogłyby zasilić sklepik muzealny. Będę dążyć to tego aby Muzeum Wsi Opolskiej kojarzyło się z produktami naturalnymi. Ubrani w niecodzienny, unikatowy sposób pracownicy byłiby wizytówką miejsca pracy.

W muzeum zamierzam opracować muzealne produkty przeznaczone do sprzedaży w sklepiu.

Wspólnie z twórcami wypracowane zostaną kolekcjonerskie serie (na wyłączność Muzeum) związane z tradycyjnym opolskim rękodziełem (kroszonki, pisanki, malowana opolska porcelana) jak również poszerzona zostanie oferta z zakresu etnodzianu. Zostanie znacznie zwiększony asortyment gadżetów promocyjnych dedykowanych Muzeum oraz wydarzeniom czasowym (wystawy, działania). Pojawią się wydawnictwa adresowane do dzieci i młodzieży jak również szerszy asortyment publikacji sensorycznych.

Bardzo istotne jest pozyskanie od 2025 roku nowego pracownika na Stanowisko ds. Organizacji Wydarzeń Muzealnych i Promocji. Powinna to być osoba dobrze zorientowana w przestrzeni cyfrowej, o dużej mobilności i operatywności, łatwości nawiązywania kontaktów.

Rozszerzona będzie współpraca z galeriami handlowymi Karolinka, Solaris, Turawa w celu promocji wydarzeń muzealnych, organizacji eventów o charakterze promocyjnym i ekspozycji wystaw przedstawiających działania Muzeum.

10. Plany inwestycyjne

Do najważniejszych działań w tym obszarze należy zaprojektowanie a w dalszej przyszłości wybudowanie wielofunkcyjnego budynku w miejsce starego biurowca. Niezwykle istotne jest dostosowanie przestrzeni Muzeum do potrzeb zwiedzających. Chodzi tu zwłaszcza o organizację miejsc odpoczynku oraz ekologicznego placu zabaw dla dzieci (wzornictwo opolskie). Duże wyzwanie stanowi także modernizacja parkingu. Z sfery dotyczącej pozyskania zbiorów zamierzamy nabyć w pełni sprawną jedną lub dwie lokomobile.

- a. Projekt nowego budynku wielofunkcyjnego
- b. Modernizacja parkingu dla zwiedzających
- c. Wyburzenie starego budynku toalety
- d. Miejsca odpoczynku dla zwiedzających
- e. Organizacja przestrzeni hollu głównego w budynku administracyjnym
- f. Wybudowanie placu zabaw
- g. Montaż na terenie muzeum systemu powiadamiania i ostrzegania
- h. Zakup lokomobili

Jeżeli nie będzie możliwości budowy nowego budynku konieczny będzie remont starego biurowca, co już dzisiaj zdaje się być nieuzasadnione ekonomicznie. Budynek jest w stanie destrukcyjnym,

niepełniającym wymogów cieplnych, izolacyjnych, sensorycznych, wystawienniczych oraz przechowywania zbiorów. Zaplecze dla pracowników technicznych jest skromne, niewystarczające, nie spełnia dzisiejszych standardów.

11. Współpraca krajowa i zagraniczna

Muzeum prowadzi współpracę na różnych płaszczyznach i zamierza w dalszej perspektywie współpracować ze wszystkimi dotychczasowymi partnerami jak również rozszerzać to działanie na inne podmioty tworząc wspólne projekty, przedsięwzięcia długo i krótkoterminowe.

- a. Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego (Zarząd, Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Departament Ochrony Środowiska, Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich)
- b. Współpraca z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowym Instytutem Muzeów, Narodowym Instytutem Kultury i Dziedzictwa Wsi, Narodowym Instytutem Dziedzictwa
- c. Współpraca z stowarzyszeniami, organizacjami: Stowarzyszeniem Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce, Stowarzyszeniem Muzealników Polskich, Związkiem Europejskich Muzeów na Wolnym Powietrzu, Polskim Towarzystwem Ludoznawczym, Stowarzyszeniem Twórców Ludowych, Opolską Regionalną Organizacją Turystyczną, „Fundacja dla dziedzictwa”, Społeczno-kulturalna *organizacja* Serbów tużyckich „Domowina”, **Stowarzyszenie Polsko-Serbołużyckie PROLUSATIA**, Národní ústav lidové kultury Strážnice
- d. Współpraca z Radą Muzeum
- e. Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
- f. Współpraca z ośrodkami akademickimi i szkołami (Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, Instytut Sztuki UO i inne), środowiskiem artystycznym, lokalnymi domami kultury
- g. Współpraca z jednostkami muzealnymi krajowymi i zagranicznymi w tym: Muzeum Pokucia i Huculszczyny w Kolomyji, Muzeum Ostrawskie – muzeum w Ostrawie, *Městské muzeum Rýmařov* *Valašské muzeum v přírodě* v Rožnově, Hanacke muzeum v přírodě v Příkazích, *Muzeum v přírodě Vysočina*, Muzeum Cywilizacji Ludowej *ASTRA* w Sybinie.

PODSUMOWANIE

Program działania Muzeum stawia na elastyczne i nowoczesne podejście do zarządzania oraz otwartość na potrzeby współczesnych odbiorców. Kluczowym celem jest przekształcenie biernego kontaktu z kulturą w aktywne uczestnictwo, szczególnie w kontekście młodzieży i dorosłych. Bardzo szybki i powszechny rozwój mediów zatrzymał ludzi w domach. Z kulturą, sztuką można dzisiaj obcować w zaciszu domowym. Przed muzeum stoi wyzwanie aby ten bierny kontakt widza z kulturą przeformatować na nie tyle obcowanie z kulturą ale na uczestnictwo w kulturze. Szybko zmieniająca się rzeczywistość wymusza umiejętności szybkiej reakcji i dopasowania się do zmian wykorzystując bogate zasoby muzealne. Oferta musi więc być atrakcyjna, dostępna, wzbudzająca emocje. Zasoby muzealne muszą być udostępniane dla widza na szerszą skalę, stąd trend ogólnościwiatowy na magazyny studyjne. Otwarte podejście do udostępniania, pokazywanie tego co dzisiaj niedostępne jest szansą na uwrażliwienie młodego pokolenia na dbałość o zabytki, dziedzictwo kulturowe, może stać się inspiracją do coraz powszechniejszego powrotu do korzeni, do rozumienia ludowości i spuścizny kulturowej.

Aby sprostać tym wyzwaniom, muzeum musi rozwijać i kształcić profesjonalne kadry, które będą w stanie szybko reagować na zmiany i efektywnie wykorzystywać zasoby instytucji. Jednym z kluczowych elementów strategii jest usprawnienie komunikacji wewnętrznej i wprowadzenie nowoczesnych struktur organizacyjnych, takich jak zespoły zadaniowe czy struktura macierzowa. Tego typu zmiany przyczynią się do zwiększenia efektywności realizacji projektów i lepszego

współdziałania pomiędzy poszczególnymi działami. Dzisiaj w Muzeum działają zespoły nieformalne, chwilowe. Warto w przyszłości zadbać o to aby zatwierdzić takie zespoły w dokumentach organizacyjnych Muzeum (np. regulamin, zarządzenia). Brak takich zespołów wielokrotnie pokazał, że bardzo trudno jest realizować poważne przedsięwzięcia (wystawy, konkursy, imprezy, działania edukacyjne i inne) muzealne bez sprawnego współdziałania wielu osób zajmujących się różnymi obszarami aktywności, które wzajemnie się uzupełniają. Tym bardziej, że przy różnego rodzaju zadaniach coraz więcej jest szczegółów pobocznych/towarzyszących, o których należy pamiętać, chociażby wytyczne dotyczące bezpieczeństwa, dostępności, wytyczne architektoniczne, cyfrowe. Muzeum wymaga opracowania wielopoziomowego sposobu porozumiewania się. Nieformalna praktyka takiego porozumiewania się w Muzeum nie do końca przynosi pożądany efekt albowiem nie każdy komunikat określony tą drogą jest równie respektowany.

Dbając o dobrostan pracowników, ich motywację i identyfikację z instytucją, muzeum tworzy środowisko sprzyjające kreatywności i innowacyjności. Inwestowanie w rozwój personelu i promowanie otwartego podejścia do wewnętrznej współpracy jest fundamentem, na którym opiera się przyszły sukces muzeum jako nowoczesnej, dynamicznej instytucji kultury. Przyjęcie takiej strategii pozwoli na efektywne zarządzanie zmianami i sprostanie wymaganiom szybko zmieniającej się rzeczywistości, jednocześnie wzmacniając pozycję Muzeum jako kluczowego ośrodka edukacji, kultury i sztuki w regionie.

Załącznik nr 2 do Umowy
w sprawie warunków organizacyjno-finansowych
działalności Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu
oraz programu jego działania

Plan działalności Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu na r.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	ilość	Krótki opis wydarzenia/akcji/kampanii/	koszt
1.	Działalność edukacyjna, kulturalna, upowszechnieniowa, w tym m.in.:			
a)	spotkania/warsztaty			
b)	lekcje edukacyjne			
c)	wystawy			
d)	imprezy plenerowe			
e)	inne wymieni:			
2.	Działania promocyjne			
3.	Działalność administracyjno- organizacyjna, w tym:			
a)	remonty, modernizacje			
b)	zakupy majątkowe			
c)	konserwacja zabytków			
d)	projekty w ramach środków zewnętrznych			
e)	inne (wymieni)			
4.	INNE ISTOTNE, NIE WYMIENIONE DZIAŁANIA			